

BRP
Zezwolę akceptować
materiał na Komisję RP
18:03:2025
[Signature]

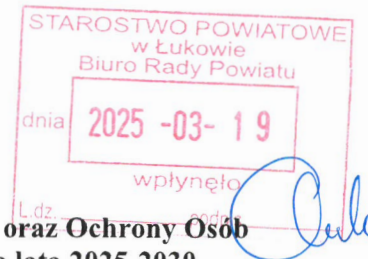
Projekt

z dnia 12 marca 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU ŁUKOWSKIEGO**

z dnia 2025 r.

**w sprawie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2024 r., poz. 107, 1907) w związku z art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), Rada Powiatu postanawia co następuje:

§ 1. Uchwała się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

Agnieszka Pawlik

DYREKTOR

Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Łukowie

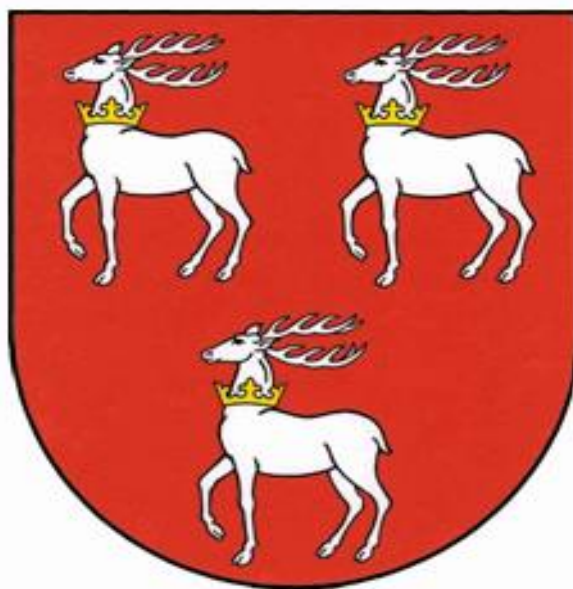
Agnieszka Krowczyk

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2024 r., poz. 107, 1907), w związku z art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

W celu wykonania delegacji ustawowej podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione i konieczne.

***Powiatowy Program Przeciwdziałania
Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej
na terenie Powiatu Łukowskiego
na lata 2025 – 2030***

Łuków – 2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	3
II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	6
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE ŁUKOWSKIM	15
VI. CELE PROGRAMU	34
VII. ADRESACI PROGRAMU	45
VIII. PARTNERZY I REALIZATORZY PROGRAMU	45
IX. MONITORING PROGRAMU I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	46
X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	46
XI. PODSUMOWANIE	47

WSTĘP

Przemoc domowa stanowi istotny problem społeczny, który wymaga podejmowania konkretnych kroków przeciwdziałających temu zjawisku. W przypadku przemocy domowej znaczenia nie mają warunki społeczno-ekonomiczne, ponieważ występuje ona we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Przemoc powoduje u osoby jej doświadczającej niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Szczególnie w przypadku dzieci, kiedy doznają przemocy albo są jej świadkami prowadzi to do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w dorosłym życiu. Przemoc jest przestępstwem, czyli bezprawnym i zawinionym czynem człowieka, podlegającym karze. Niezależnie od formy przemocy instytucje publiczne oraz osoby prywatne zobligowane są przepisami prawa do reagowania na krzywdę drugiego człowieka. Ważnym jest, aby podejmować adekwatne i skuteczne działania mające na celu pomoc w znalezieniu rozwiązania problemu. W celu zniwelowania występowania zjawiska przemocy konieczne są działania profilaktyczno-edukacyjne skierowane do różnych grup społecznych.

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030” opracowany został w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej. Niniejszy program ma służyć wytyczeniu kierunków działania dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uwięzłym w zjawisko przemocy lub nim zagrożonym.

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, a z drugiej zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz realizacja programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową a także upowszechnienie informacji o możliwościach

i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc domową.

Specjalistyczny Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej, jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej od wielu lat podejmuje działania interwencyjne i edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na rzecz osób doznających przemocy.

Program zakłada przeciwdziałanie przemocy domowej we współpracy z lokalnymi samorządami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, których zakres działania obejmuje przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ma na celu wzrost motywacji instytucji pomocowych i innych organizacji do wspólnego działania na rzecz osób doznających przemocy.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

1. ZADANIA WŁASNE POWIATU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025 – 2030 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535).

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

W ramach zadań z zakresu administracji rządowej w oparciu o art. 6 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej powiat realizuje poniższe zadania:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Zadania powiatu w powyższym zakresie realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie, które jest koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030 oraz przez Specjalistyczny Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie, jako realizatora Programu.

2. ZADANIA WŁASNE GMINY

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej reguluje art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
2. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809, ze zm.);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm.);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939, ze zm.);
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151, ze zm.);
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz.1870);
7. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1158);
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecka w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz. U. z 2023 r. poz. 1807).

9. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163).
10. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166).
11. Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232, ze zm.).

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa z dnia 9 marca 2023 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 535), która weszła w życie w dniu 22 czerwca 2023 r. ma na celu zagwarantowanie większej ochrony osobom doświadczającym przemocy. Znowelizowana ustawa rozszerza krąg osób, które obejmą nowe przepisy m.in. o byłego małżonka, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc. Ze względu na fakt współwystępowania przemocy ekonomicznej z innymi jej formami oraz coraz częstsze jej stosowanie, ustawodawca rozszerzył zakres pojęciowy przemocy o jej czwartą formę, tj. przemoc ekonomiczną. Polega ona na działaniach ograniczających lub pozbawiających osobę doznającą przemocy domowej dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej. Wprowadzono również nową formę przemocy - cyberprzemoc polegającą na zachowaniu, które może wzbudzić w osobie doznającej przemocy domowej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, zwłaszcza zachowanie podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość. W nowelizacji ustawy za osobę doznającą przemocy domowej, uznano również osobę małoletnią, wobec której jest stosowana przemoc domowa lub osobę będącą świadkiem przemocy domowej. W przepisach uregulowano właściwość miejscową gminy w zakresie prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” – w sytuacji, gdy osoba doznająca przemocy domowej lub osoba stosująca przemoc domową zmienia

miejsce zamieszkania. Zgodnie ze zmienioną ustawą właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. W przypadku gdy miejscem zamieszkania osoby stosującej przemoc domową jest inna gmina niż osoby doznającej przemocy domowej, w ustawie zakłada się możliwość powołania odrębnej grupy diagnostyczno-pomocowej do pracy z osobą stosującą przemoc domową. Ustawa wprowadza też m.in. dodatkowe formy działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową – programy psychologiczno-terapeutyczne, których celem ma być powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. W zmienionej ustawie wymienione zostały przesłanki do zakończenia procedury „Niebieskie Karty” tj. uznania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej oraz rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Ponadto, po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, przez okres 9 miesięcy, mają być prowadzone działania monitorujące sytuację osób, które uczestniczyły w procedurze.

1. DEFINICJA ORAZ CECHY CHARAKTERYSTYCZNE PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa, iż przemoc domowa jest to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

W myśl definicji przemocy domowej **osoba doznająca przemocy domowej** to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie;
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie;
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania;
- h) małoletni
– wobec których stosowana jest przemoc domowa.

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.
Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Ustawa powołuje także nowe zespoły interdyscyplinarne oraz w miejsce dotychczasowych grup roboczych powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe.

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta", w ramach procedury grupa diagnostyczno-pomocowa:

- 1) dokonuje oceny sytuacji domowej, potrzeb i zasobów osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową;
- 2) udziela pomocy osobie doznającej przemocy domowej;

- 3) opracowuje indywidualny plan pomocy dla osoby doznającej przemocy domowej i jej środowiska domowego, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- 4) podejmuje działania w stosunku do osoby stosującej przemoc domową w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
- 5) przekazuje osobie stosującej przemoc domową informacje w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej;
- 6) przekazuje osobie stosującej przemoc domową informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy domowej;
- 7) wnioskuje do zespołu interdyscyplinarnego o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 8) motywuje osobę stosującą przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 9) przeprowadza z osobą stosującą przemoc domową rozmowę ukierunkowaną na wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;
- 10) rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.

Rozstrzygnięcie jest podejmowane jednogłośnie. W przypadku braku zgody członków grupy diagnostyczno-pomocowej, odrębne wnioski członków grupy diagnostyczno-pomocowej wraz z uzasadnieniem są przekazywane do zespołu interdyscyplinarnego, który podejmuje decyzje w sprawie skierowania osoby stosującej przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym albo programie psychologiczno-terapeutycznym większością głosów.

W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej lub centrum usług społecznych:

- 1) diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,

- b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
- c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 5) bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

- 1) udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;

4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;

7) dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

8) informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Spotkania z osobami doznającymi przemocy domowej oraz osobami stosującymi przemoc domową nie mogą być organizowane w sposób umożliwiający im wzajemny kontakt. Zakończenie procedury "Niebieskie Karty" następuje w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

2. RODZAJE PRZEMOCY:

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawienie życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.
2. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody w psychice człowieka. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
3. **Przemoc seksualna** – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do

pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka), itp.

Ukrytą formę przemocy stanowi zaniedbanie, które jest określane jako ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i emocjonalnych. Jest to często spotykana forma przemocy wobec dzieci, ludzi starszych oraz wobec osób niepełnosprawnych – przez ich rodziców, dorosłe dzieci, opiekunów czy domowników. Przejawia się poprzez: niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, czy uniemożliwianie zaspokojenia podstawowych potrzeb.

5. **Cyberprzemoc** - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci.

3. CYKL PRZEMOCY

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny, związana jest z tendencją do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu:

1. Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury.
2. Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada

w szal, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy.

3. Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprasza często towarzyszą łyzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje osobę doznającą przemocy w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu jej zatrzymanie.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy (art. 207 kk.), za które grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- 1) objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu);
- 2) objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne);
- 3) objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji);

- 4) objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE ŁUKOWSKIM

W celu realizacji zadań na rzecz osób doświadczających przemocy domowej pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie i Specjalistycznego Ośrodka Poradnictwa i Interwencji Kryzysowej w Łukowie współpracują z innymi instytucjami i służbami takimi jak: Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy - kuratorzy, służba zdrowia, oświata. Kluczowe instytucje świadczące pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej na terenie Powiatu Łukowskiego stanowią Centra Usług Społecznych, Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące w ramach Gmin, albo w strukturze tych Ośrodków.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej. Przy założeniu Niebieskiej Karty osoba doświadczająca przemocy otrzymuje formularz z informacjami, gdzie dodatkowo może otrzymać pomoc.

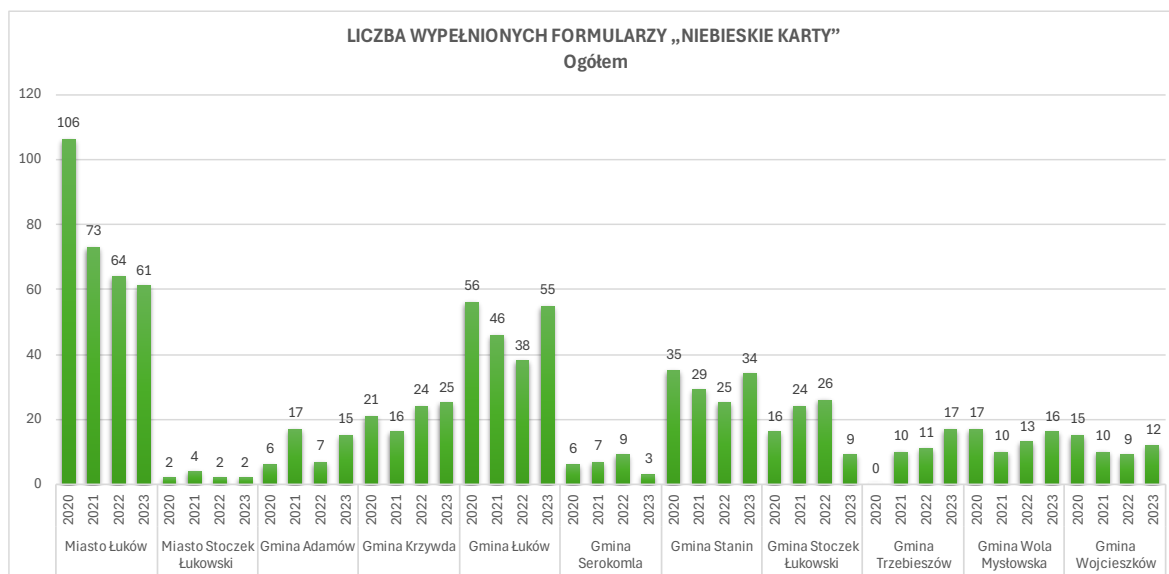
Po założeniu formularza „Niebieska Karta” przez służby, karta jest przekazywana do zespołu interdyscyplinarnego, a następnie do grupy diagnostyczno – pomocowej. Na posiedzeniu grupa diagnostyczno-pomocowa w obecności zaproszonej osoby doświadczającej przemocy domowej dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej, a następnie we współpracy z osobą doświadczającą przemocy domowej, opracowuje indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Grupa diagnostyczno-pomocowa podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doświadczającej przemocy domowej i poprawę jej

sytuacji życiowej. Indywidualny plan pomocy obejmuje ogół działań podejmowanych przez grupę na rzecz i wspólnie z osobą doznającą przemocy domowej, w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz w jej środowisku domowym. Niestawiennictwo osoby doznającej przemocy domowej nie wstrzymuje prac grupy diagnostyczno-pomocowej. Na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej nie zaprasza się małoletniego. Po wezwaniu osoby stosującej przemoc domową, w jej obecności grupa dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i na podstawie informacji zawartych w formularzu "Niebieska Karta" dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji w celu zmiany jej postępowania. Po przeprowadzeniu rozmów z osobami, których dotyczy procedura, plan pomocy jest realizowany.

DANE ZESPOŁÓW INTERDYSCYPLINARNYCH FUNKCJONUJĄCYCH W GMINACH NA TERENIE POWIATU ŁUKOWSKIEGO

Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej zobowiązane są do wypełnienia procedury „Niebieskie Karty”. Poniższe wykresy i tabele prezentują dane dotyczące zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Łukowskiego w latach 2020-2023.

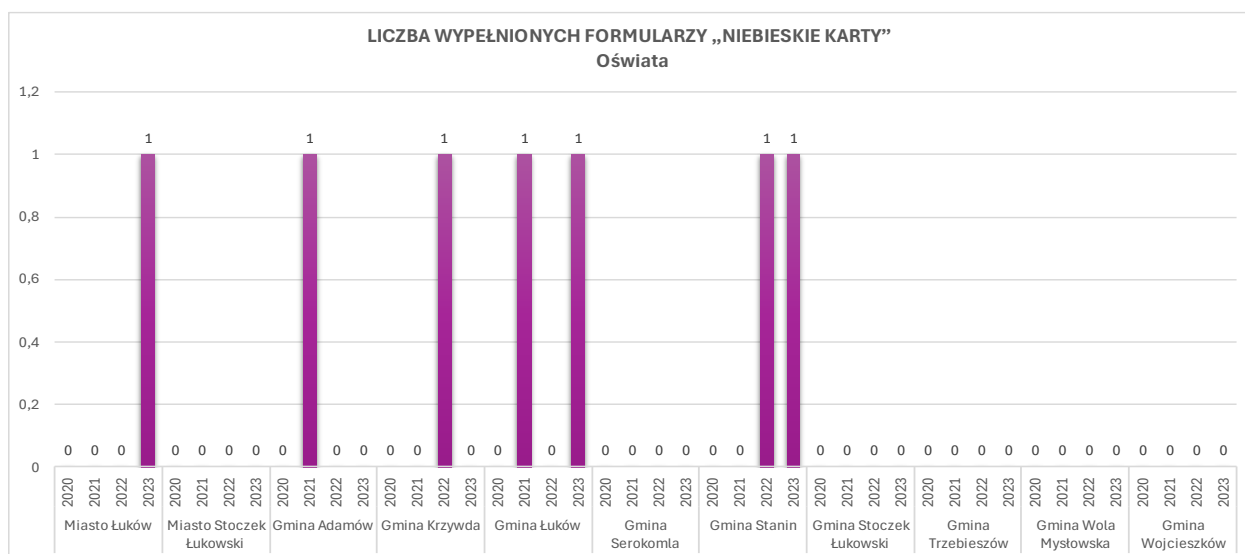
Wykres 1. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” (ogółem)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 1 przedstawia ogólną liczbę wszystkich formularzy „Niebieska Karta”, które wpłynęły w latach 2020-2023 z instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej (Oświaty, jednostek pomocy społecznej, Policji, ochrony zdrowia i Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) do poszczególnych zespołów interdyscyplinarnych funkcjonujących w każdej gminie na terenie Powiatu Łukowskiego.

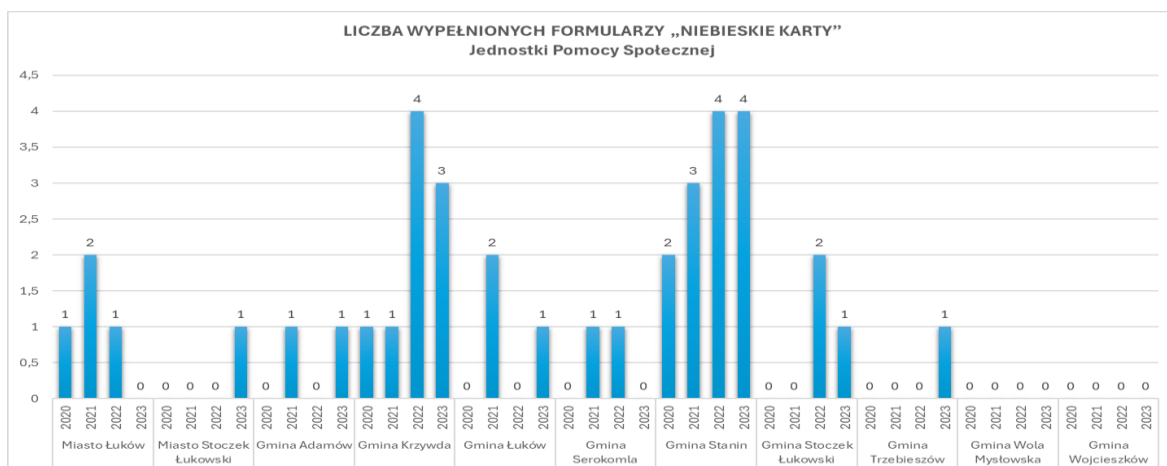
Wykres 2. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” (Oświata)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 2 przedstawia liczbę formularzy „Niebieska Karta”, które wpłynęły w latach 2020-2023 z oświaty do zespołów interdyscyplinarnych działających na terenie każdej Gminy.

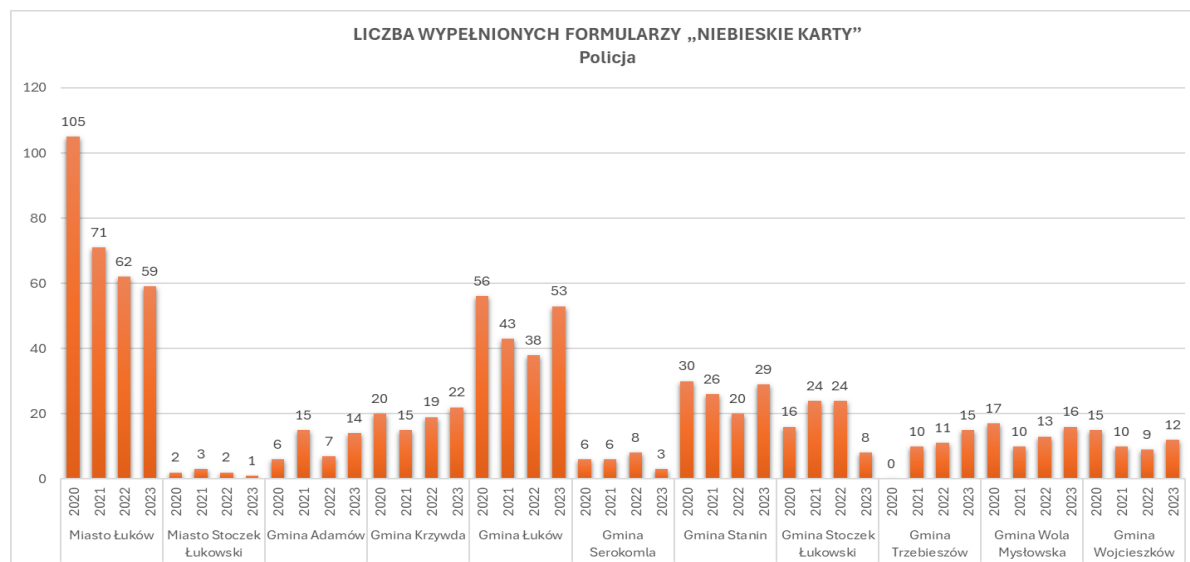
Wykres 3. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” (Jednostki Pomocy Społecznej)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 3 przedstawia liczbę formularzy „Niebieska Karta”, które wpłynęły w latach 2020-2023 z jednostek pomocy społecznej do zespołów interdyscyplinarnych działających na terenie każdej Gminy.

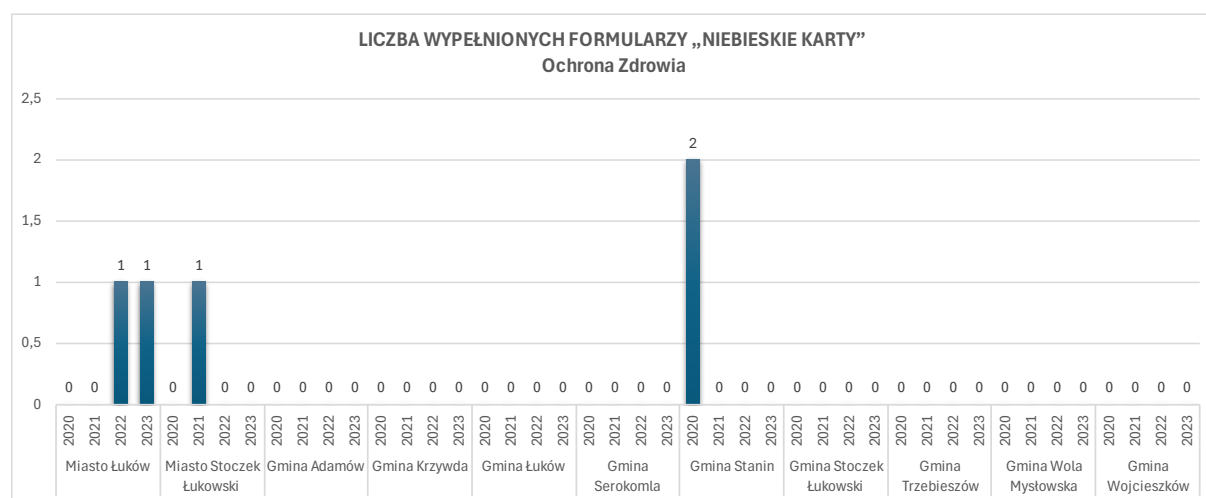
Wykres 4. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” (Policja)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 4 przedstawia liczbę formularzy „Niebieska Karta”, które wpłynęły w latach 2020-2023 z Policji do zespołów interdyscyplinarnych działających na terenie każdej Gminy.

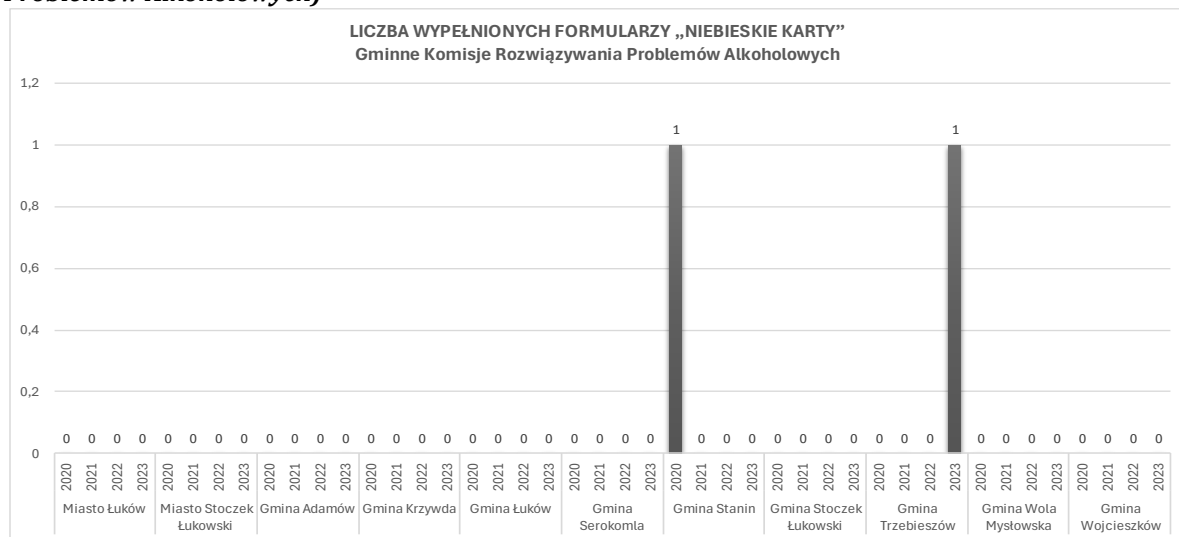
Wykres 5. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” (Ochrona Zdrowia)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 5 przedstawia liczbę formularzy „Niebieska Karta”, które wpłynęły w latach 2020-2023 z ochrony zdrowia do zespołów interdyscyplinarnych działających na terenie każdej Gminy.

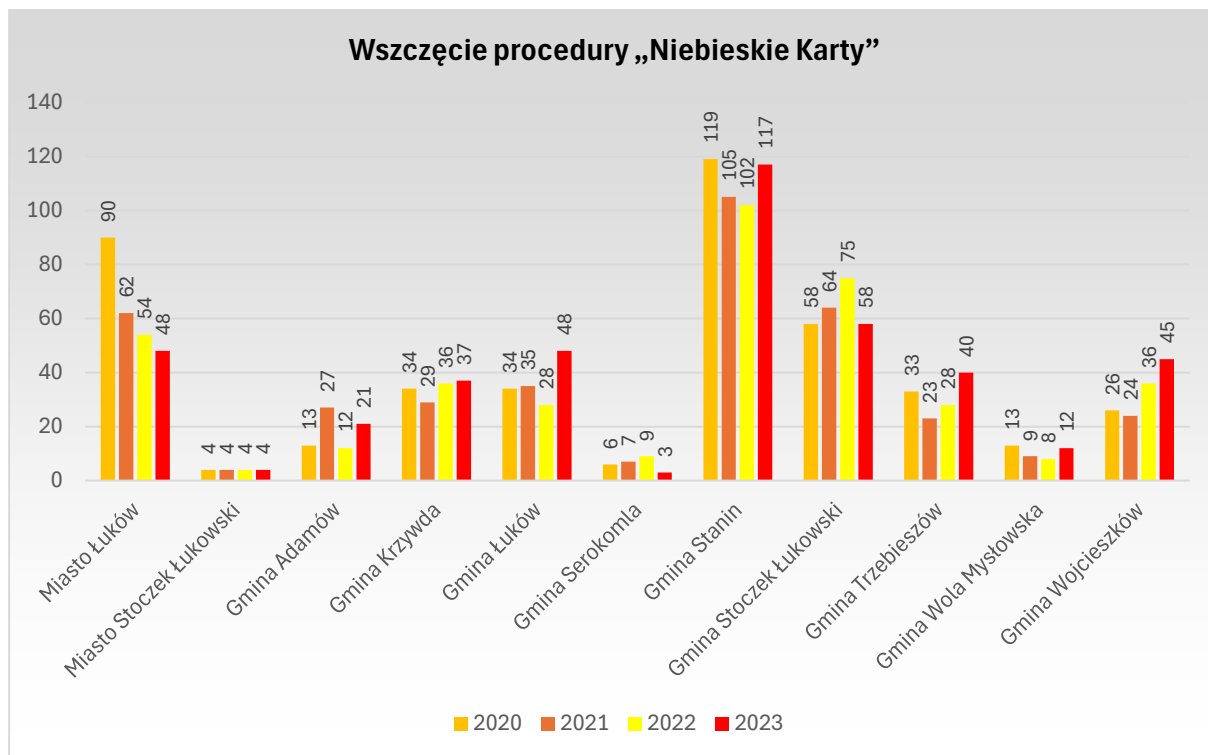
Wykres 6. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” (Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 6 przedstawia liczbę formularzy „Niebieska Karta”, które wpłynęły w latach 2020-2023 z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do zespołów interdyscyplinarnych działających na terenie każdej Gminy.

Wykres 7. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 7 przedstawia wszczęcie w latach 2020-2023 procedury „Niebieskie Karty”, przez zespoły interdyscyplinarne działające na terenie każdej Gminy.

Oprócz trzech rodzajów przemocy: fizycznej, psychicznej i seksualnej, ze względu na fakt współwystępowania z innymi jej formami oraz coraz częstsze jej stosowanie, ustawodawca rozszerzył zakres pojęciowy przemocy o czwartą jej formę, tj. przemoc ekonomiczną. Polega ona na działaniach ograniczających lub pozbawiających osobę doznającą przemocy domowej dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej. Przemoc ekonomiczna jest zjawiskiem psychologicznym, w którym chodzi nie tylko o samą ekonomię, ale o psychiczne uzależnienie oraz upokorzenie jednej ze stron. Natomiast cyberprzemoc to zachowanie, które może wzbudzić w osobie doznającej przemocy domowej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, zwłaszcza zachowanie podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość. Jest to nowe zjawisko, które nasila się w wyniku bardziej intensywnego korzystania z internetu i narzędzi informatycznych. Często jest rozszerzeniem przemocy, której osoby doznają poza internetem.

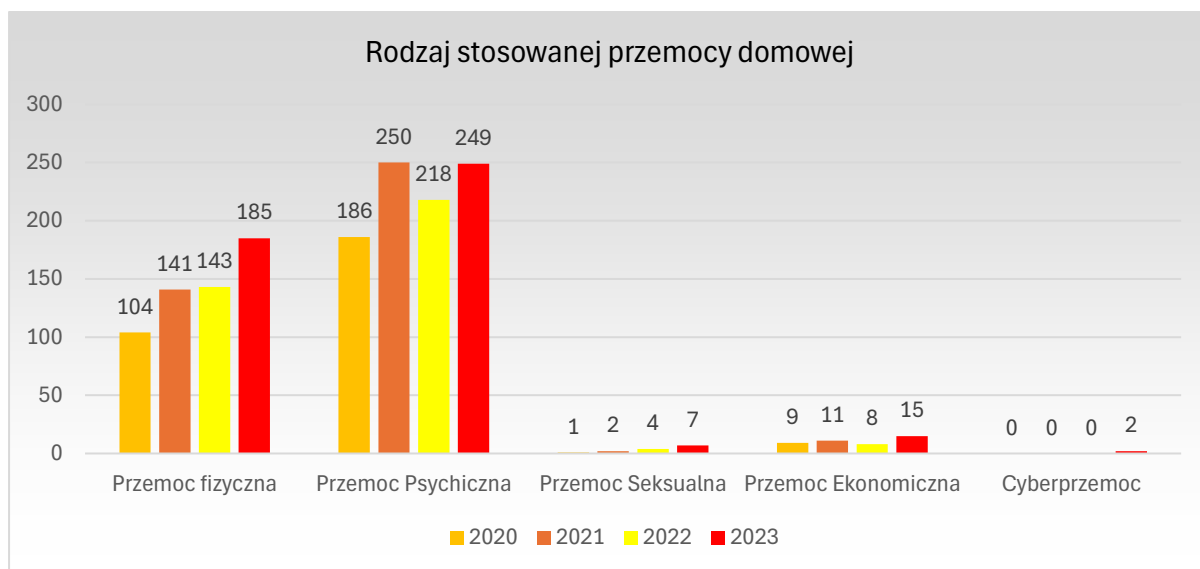
Tab. 1 Liczba i rodzaj stosowanej przemocy domowej

GMINA	RODZAJ PRZEMOCY	2020	2021	2022	2023
		ILOŚĆ			
Miasto Łuków	Fizyczna	0	32	37	44
	Psychiczna	0	81	58	49
	Seksualna	0	0	0	1
	Ekonomiczna	0	0	0	0
	Cyberprzemoc	0	0	0	0
Miasto Stoczek Łukowski	Fizyczna	2	1	2	2
	Psychiczna	2	2	1	2
	Seksualna	0	1	0	1
	Ekonomiczna	0	0	0	1
	Cyberprzemoc	0	0	0	1
Gmina Adamów	Fizyczna	3	11	3	7
	Psychiczna	6	11	6	10
	Seksualna	0	0	1	0
	Ekonomiczna	2	6	2	6
	Cyberprzemoc	0	0	0	0
Gmina Krzywda	Fizyczna	11	6	10	9
	Psychiczna	25	24	26	29
	Seksualna	0	0	0	0
	Ekonomiczna	0	0	0	0
	Cyberprzemoc	0	0	0	0
Gmina Łuków	Fizyczna	25	28	31	45
	Psychiczna	56	46	38	55
	Seksualna	0	1	0	1
	Ekonomiczna	0	0	0	1
	Cyberprzemoc	0	0	0	1
Gmina Serokomla	Fizyczna	3	9	10	8
	Psychiczna	6	12	13	12
	Seksualna	0	0	2	2
	Ekonomiczna	2	3	0	1
	Cyberprzemoc	0	0	0	0
Gmina Stanin	Fizyczna	23	18	18	28
	Psychiczna	35	29	24	33
	Seksualna	1	0	0	0
	Ekonomiczna	5	2	6	4
	Cyberprzemoc	0	0	0	0
Gmina Stoczek Łukowski	Fizyczna	15	18	12	9
	Psychiczna	10	17	20	15
	Seksualna	0	0	0	1
	Ekonomiczna	0	0	0	0
	Cyberprzemoc	0	0	0	0
Gmina Trzebieszów	Fizyczna	11	6	9	14
	Psychiczna	22	10	11	17
	Seksualna	0	0	1	1
	Ekonomiczna	0	0	0	0
	Cyberprzemoc	0	0	0	0
Gmina Wola Mysłowska	Fizyczna	3	2	5	4
	Psychiczna	13	7	8	12
	Seksualna	0	0	0	0
	Ekonomiczna	0	0	0	2
	Cyberprzemoc	0	0	0	0
Gmina Wojcieszków	Fizyczna	8	10	6	15
	Psychiczna	11	11	13	15
	Seksualna	0	0	0	0
	Ekonomiczna	0	0	0	0
	Cyberprzemoc	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Tabela 1 przedstawia rodzaje przemocy domowej stosowanej w latach 2020-2023 z podziałem na poszczególne gminy z terenu Powiatu Łukowskiego.

Wykres 8. Liczba i rodzaj stosowanych form przemocy domowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 8 przedstawia liczbę i rodzaje przemocy domowej stosowanej w latach 2020-2023 na terenie Powiatu Łukowskiego.

Tab. 2 Osoby doznające przemocy domowej (seniorzy i nieletni) z podziałem na gminy

GMINA	OSOBY DOZNAJĄCE PRZEMOCY	ROK			
		2020	2021	2022	2023
Miasto Łuków	nieletni	4	2	3	2
	seniorzy	26	13	18	9
Miasto Stoczek Łukowski	nieletni	0	0	0	0
	seniorzy	1	0	0	0
Gmina Adamów	nieletni	0	2	0	1
	seniorzy	3	3	4	2
Gmina Krzywda	nieletni	31	28	35	33
	seniorzy	8	6	3	9
Gmina Łuków	nieletni	57	46	66	70
	seniorzy	8	7	4	4
Gmina Serokomla	nieletni	12	15	20	17
	seniorzy	0	0	2	0
Gmina Stanin	nieletni	36	43	39	49
	seniorzy	6	4	5	4
Gmina Stoczek Łukowski	nieletni	14	22	22	17
	seniorzy	2	1	4	5
Gmina Trzebieszów	nieletni	2	1	2	0

	seniorzy	4	0	0	0
Gmina Wola Mysłowska	nieletni	5	3	0	12
	seniorzy	0	0	1	5
Gmina Wojcieszków	nieletni	2	3	6	9
	seniorzy	2	3	0	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

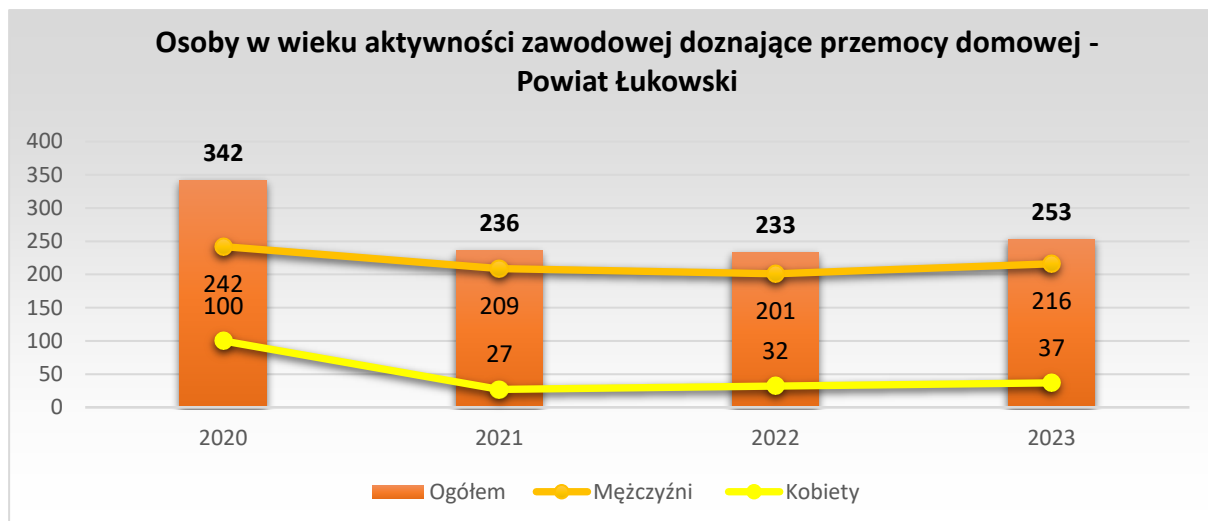
Tabela 2 przedstawia informacje na temat stosowania przemocy domowej wobec osób nieletnich i seniorów z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w latach 2020-2023.

Tab. 3 Osoby w wieku aktywności zawodowej doznające przemoc domowej (kobiety i mężczyźni) z podziałem na gminy

GMINA	PŁEĆ	ROK			
		2020	2021	2022	2023
Miasto Łuków	Kobiety	53	41	30	29
	Mężczyźni	7	6	2	8
Miasto Stoczek Łukowski	Kobiety	1	1	1	2
	Mężczyźni	1	1	1	0
Gmina Adamów	Kobiety	3	5	2	7
	Mężczyźni	0	2	0	1
Gmina Krzywda	Kobiety	23	19	30	26
	Mężczyźni	6	5	4	5
Gmina Łuków	Kobiety	68	64	51	49
	Mężczyźni	67	4	14	15
Gmina Serokomla	Kobiety	9	10	9	10
	Mężczyźni	2	6	6	2
Gmina Stanin	Kobiety	28	27	25	29
	Mężczyźni	0	1	3	0
Gmina Stoczek Łukowski	Kobiety	22	15	16	18
	Mężczyźni	0	0	0	1
Gmina Trzebieszów	Kobiety	15	11	13	18
	Mężczyźni	12	0	2	4
Gmina Wola Mysłowska	Kobiety	10	7	7	10
	Mężczyźni	5	2	0	1
Gmina Wojcieszków	Kobiety	10	9	17	18
	Mężczyźni	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 9. Osoby doznające przemoc domowej (kobiety i mężczyźni)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

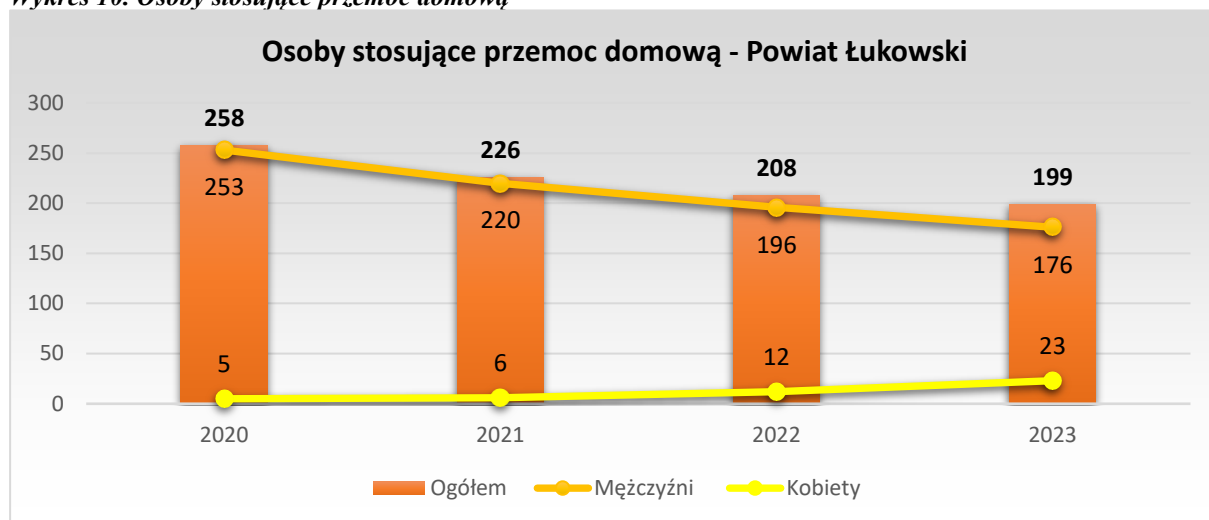
Tabela 3 przedstawia informacje dotyczące osób w wieku aktywności zawodowej (kobiet i mężczyzn), które doznały przemocy domowej, z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w latach 2020-2023. Wykres 9 przedstawia informacje dotyczące osób w wieku aktywności zawodowej (kobiet i mężczyzn), które doznały przemocy domowej.

Tab. 4 Osoby stosujące przemoc domową (kobiety i mężczyźni)

GMINA	PŁEĆ	ROK			
		2020	2021	2022	2023
Miasto Łuków	kobiety	0	0	1	3
	mężczyźni	90	62	53	17
Miasto Stoczek Łukowski	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	2	2	2	2
Gmina Adamów	kobiety	0	0	1	1
	mężczyźni	6	13	5	9
Gmina Krzywda	kobiety	2	3	3	7
	mężczyźni	32	26	33	30
Gmina Łuków	kobiety	0	1	4	4
	mężczyźni	34	34	24	44
Gmina Serokomla	kobiety	0	1	0	2
	mężczyźni	6	6	9	8
Gmina Stanin	kobiety	3	1	2	4
	mężczyźni	30	29	28	27
Gmina Stoczek Łukowski	kobiety	0	0	0	1
	mężczyźni	15	19	11	16
Gmina Trzebieszów	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	13	11	11	18
Gmina Wola Mysłowska	kobiety	0	0	1	1
	mężczyźni	13	9	7	11
Gmina Wojcieszków	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	12	9	13	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

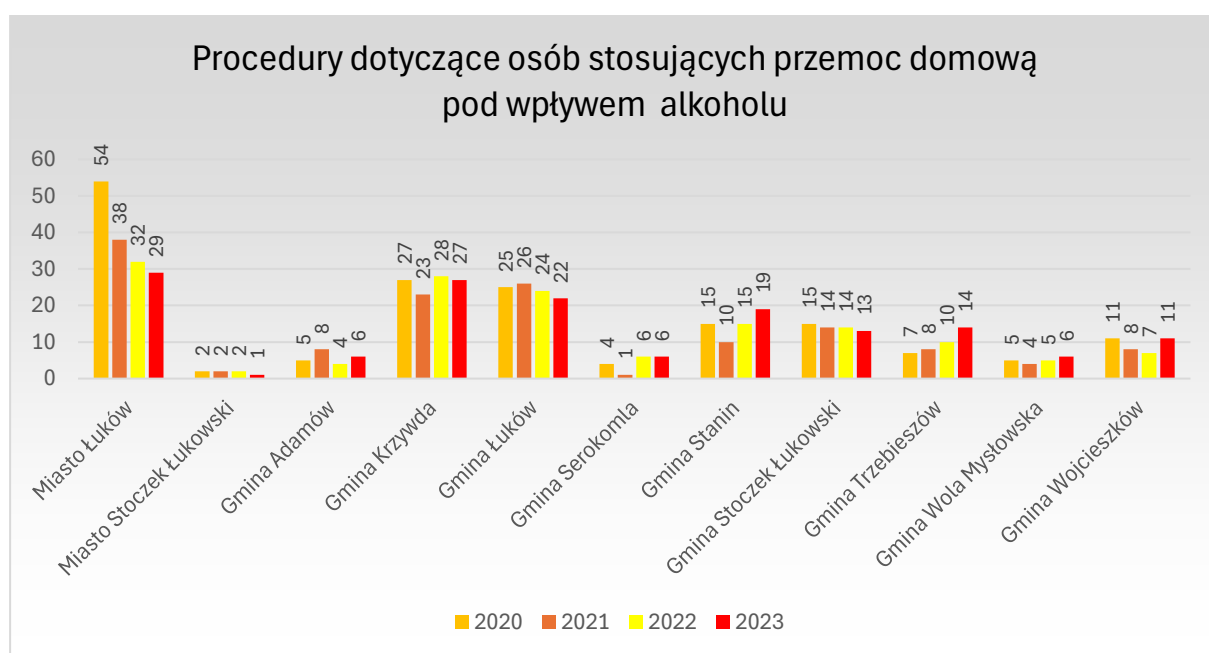
Wykres 10. Osoby stosujące przemoc domową

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Tabela 4 przedstawia informacje dotyczące osób w wieku aktywności zawodowej (kobiet i mężczyzn) stosujących przemoc domową, z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w latach 2020-2023. Wykres 10 przedstawia informacje ogółem dotyczące osób w wieku aktywności zawodowej (kobiet i mężczyzn) stosujących przemoc domową.

Wykres 11. Procedury dotyczące osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Dane przedstawione na wykresie 11 zawierają informacje dotyczące prowadzenia w latach 2020-2023 procedury „Niebieskie Karty” w stosunku do osób, które stosując przemoc domową znajdowały się pod wpływem alkoholu.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przy zespołach interdyscyplinarnych działały grupy robocze. Znowelizowana ustawa z dnia 9 marca 2023 r. wprowadziła nowe zespoły interdyscyplinarne, a w miejsce dotychczasowych grup roboczych - grupy diagnostyczno – pomocowe.

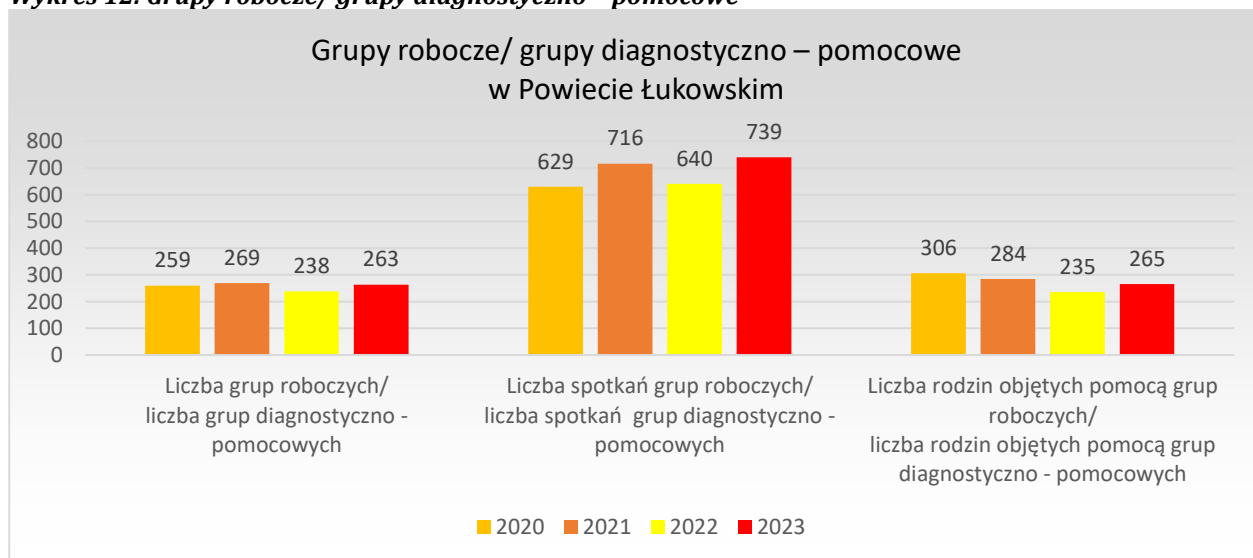
Tabela 5. Grupy robocze/ grupy diagnostyczno – pomocowe

GMINA	GRUPY ROBOCZE /GRUPY DIAGNOSTYCZNO POMOCOWE	ROK			
		2020	2021	2022	2023
Miasto Łuków	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	90	90	63	56
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	196	230	160	150
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	88	89	60	56
Miasto Stoczek Łukowski	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	2	2	2	2
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	11	5	10	9
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	2	2	2	2
Gmina Adamów	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	1	1	1	2
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	12	26	11	29
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	6	13	6	10
Gmina Krzywda	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	33	28	34	36
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	42	50	75	79
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	34	27	34	35
Gmina Łuków	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	58	57	50	61
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	141	155	167	186
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	58	57	50	58
Gmina Serokomla	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	4	8	9	8
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	21	16	29	24
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	26	12	13	12

Gmina Stanin	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	24	30	32	33
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	62	85	78	122
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	33	30	30	33
Gmina Stoczek Łukowski	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	8	15	12	17
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	44	52	43	43
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	16	18	12	17
Gmina Trzebieszów	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	9	11	11	18
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	48	34	37	55
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	15	10	11	18
Gmina Wola Mysłowska	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	15	10	15	18
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	15	20	15	20
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	13	9	8	12
Gmina Wojcieszków	Liczba grup roboczych /liczba grup diagnostyczno – pomocowych	15	17	9	12
	Liczba spotkań grup roboczych/ liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych	37	43	15	22
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/ liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno – pomocowych	15	17	9	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Wykres 12. Grupy robocze/ grupy diagnostyczno – pomocowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołów Interdyscyplinarnych z gmin na terenie Powiatu Łukowskiego

Tabela 5 i wykres 12 przedstawiają dane dotyczące działań podejmowanych w latach 2020-2023 na terenie powiatu łukowskiego przez grupy robocze, w miejsce których na podstawie znowelizowanej ustawy powstały grupy diagnostyczno - pomocowe.

DANE KOMENDY POWIATOWEJ POLICJI W ŁUKOWIE

Tabela 6. Liczba interwencji domowych.

Lp.	Rok	Liczba interwencji
1.	2020	2085
2.	2021	1399
3.	2022	1317
4.	2023	1326

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP

Tabela 6 przedstawia liczbę przeprowadzonych interwencji domowych w latach 2020-2023 z tendencją znacznie malejącą w latach 2021-2022 w stosunku do 2020 roku, jednak w roku 2023 w porównaniu do 2022 roku nastąpił niewielki wzrost liczby interwencji.

W przypadku trzech poniższych tabel: tabela 7 przedstawia rodzaje interwencji domowych przeprowadzonych w latach 2020-2023, tabela 8 - osoby doznające przemocy domowej, gdzie wśród osób w wieku aktywności zawodowej przemocy domowej zdecydowanie częściej doznają kobiety, natomiast tabela 9 przedstawia osoby stosujące przemoc domową, gdzie przeważają mężczyźni.

Tabela 7. Rodzaj przemocy domowej.

Lp.	Rodzaj przemocy	Ilość			
		2020	2021	2022	2023
1.	Fizyczna	177	163	149	158
2.	Psychiczna	269	233	207	213
3.	Seksualna	0	2	1	3
4.	Ekonomiczna	0	0	0	7
5.	Cyberprzemoc	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP

Tabela 8. Osoby doznające przemocy domowej.

Osoby doznające przemocy	Ilość			
	2020	2021	2022	2023
Osoby w wieku aktywności zawodowej	259	232	199	199
w tym: Kobiety	218	189	165	176
w tym: Mężczyźni	41	43	34	23
Nieletni	19	14	9	32
Seniorzy	34	20	31	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP

Tabela 9. Osoby stosujące przemoc domową.

Osoby stosujące przemoc	Ilość			
	2020	2021	2022	2023
Kobiety	3	13	8	11
Mężczyźni	270	230	205	205

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP

SPECJALISTYCZNY OŚRODEK PORADNICTWA RODZINNEGO I INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ŁUKOWIE (SOPRIiK)

W oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań Specjalistycznego Ośrodka Poradnictwa Rodzinnego I Interwencji Kryzysowej w Łukowie jako jednostki organizacyjnej powiatu należy:

- realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Ośrodek należy w szczególności:

- opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;

- opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, oraz o ich ukończeniu.

Ośrodek świadczy specjalistyczne usługi i udziela wsparcia osobom, rodzinom i społecznościom doświadczającym przemocy lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej w celu zapobiegania powstaniu lub pogłębieniu się dysfunkcji u tych osób. W Ośrodku zatrudniani są specjaliści, psycholog, pedagog i konsultant prawny.

Ośrodek stworzył i realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową. Program ma na celu powstrzymanie i zakończenie stosowania przemocy. Analiza statystyk przemocy domowej osób skazanych przez Sąd Rejonowy w Łukowie pokazuje, że problem ten dotyczy głównie mężczyzn, dlatego program korekcyjno-edukacyjny skierowany jest do nich. W programie nie mogą brać udziału jednocześnie kobiety i mężczyźni. Zajęcia dla kobiet wymagają nieco innej tematyki i formy i będą realizowane przez Ośrodek w przypadku takiego zapotrzebowania.

W 2022 r. i 2023 r. Ośrodek realizował program profilaktyczno - edukacyjny. Miał on na celu zapoznanie młodzieży szkolnej z zagadnieniami z zakresu psychologii i pedagogiki. W 2022 r. w 4 szkołach ponadpodstawowych realizowany był program o tematyce: „Powiedz stop przemocy w rodzinie”, „Zatrzymaj przemoc rówieśniczą”, „Ciemna strona internetu”, „Dziękuję, nie biorę!”. W programie uczestniczyło 971 uczniów z 37 klas. W 2023 r. program był realizowany w 3 szkołach ponadpodstawowych i obejmował tematy: „Powiedz stop przemocy w rodzinie”, „Zatrzymaj przemoc rówieśniczą”, „Ciemna strona internetu”. W programie uczestniczyły 24 klasy - łącznie 534 uczniów (w tym 256 dziewcząt i 278 chłopców).

Tabela 10. Rodzaj wsparcia udzielonego przez Specjalistyczny Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie

Rodzaj udzielonego wsparcia	2020	2021	2022	2023
Poradnictwo rodzinne (liczba udzielanych porad), w tym:	88	100	105	87
▪ psychologicznych	67	77	82	51
▪ pedagogicznych	0	0	0	0
▪ prawnych	21	23	23	36
Liczba osób, którym udzielono porad psychologicznych	21	29	32	19
Liczba osób, którym udzielono porad pedagogicznych	0	0	0	0
Liczba osób, którym udzielono porad prawnych	17	16	18	24
Poradnictwo w zakresie interwencji kryzysowej (liczba udzielonych porad)	6	4	7	5
Liczba osób, którym udzielono porad w ramach interwencji kryzysowej	6	4	7	5
Liczba programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	0	0	0	0
Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową	0	0	0	0
Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową	0	0	0	0
Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	0	0	0	0
Liczba osób uczestniczących w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową	0	0	0	0
Liczba osób, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową	0	0	0	0
Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne dla uczniów szkół z terenu Powiatu Łukowskiego (liczba szkół/liczba uczniów)	0	0	4 szkoły/ 971 uczniów	3 szkoły /534 uczniów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Specjalistycznego Ośrodka Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie

Tabela 11. Dane Specjalistycznego Ośrodka Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie

	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka	39	42	51	36
Kadra Ośrodka (liczba osób/liczba etatów)	5/1,3	6/1,53	7/2,03	6/1,63
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania Ośrodka (w zł)	102 345,66	105 902,79	123 559,60	130 270,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Specjalistycznego Ośrodka Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie

POTRZEBY POWIATU ŁUKOWSKIEGO W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur oraz monitorowanie przemocy domowej.
3. Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin doznających przemocy domowej.
4. Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, edukacja społeczna.

Na podstawie wykonanej diagnozy można stwierdzić, iż na terenie Powiatu Łukowskiego nadal konieczna jest realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych o charakterze długofalowym i różnorodnym. Działania te poza środowiskiem szkolnym powinny zostać skierowane także do wszystkich grup mieszkańców, aby przyniosły większe efekty. Celem działań edukacyjnych ma być upowszechnianie wiedzy dotyczącej problemu przemocy domowej, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z przemocą. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Wskazane jest zwracanie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy w pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy domowej. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy domowej na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej. Wskazane jest prowadzenie kampanii społecznych zachęcających do reagowania na przemoc oraz rozszerzanie współpracy służb w celu usprawnienia procedury "Niebieskie Karty". Należy przeprowadzić warsztaty lub akcje informacyjne skierowane do rodziców, które pomogłyby uświadomić różnice między przemocą domową a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy domowej. Wskazane jest przeprowadzenie szkoleń dla rodziców, które obejmowałyby zagadnienia z zakresu: organizacji czasu, podziału obowiązków, rozwoju emocjonalnego dziecka oraz sposobów skutecznej komunikacji. Efektem tych działań będzie wzmocnienie więzi rodzinnych. Prowadzenie

warsztatów dla młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, agresji oraz rozwiązywaniu konfliktów między uczniami ma na celu zwiększenie świadomości w zakresie problematyki zagrożeń cyfrowych.

ZASOBY I SZANSE SPRZYJAJĄCE WSPARCIU OSÓB, KTÓRYCH DOTYCZY ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

- wzrost świadomości społecznej;
- pomoc i profilaktyka uzależnień;
- wsparcie specjalistyczne dla mieszkańców powiatu;
- współpraca służb w zakresie pomocy społecznej;
- znajomość lokalnych potrzeb w zakresie pomocy społecznej;
- możliwość zlecania organizacjom pozarządowym zadań z zakresu polityki społecznej;
- możliwość pozyskania środków zewnętrznych;
- programy ogólnopolskie;
- kampanie na temat problemów społecznych.

BRAKI I ZAGROŻENIA UTRUDNIAJĄCE WSPARCIE OSÓB, KTÓRYCH DOTYCZY ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

- niedostateczna dostępność do psychiatrii dziecięcej;
- niewystarczająca pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży;
- niewystarczająca ilość placówek resocjalizacyjnych;
- niska skuteczność w usamodzielnianiu klientów pomocy społecznej – duża liczba osób korzystających z pomocy długotrwale;
- mała świadomość i zainteresowanie społeczeństwa programami profilaktycznymi;
- wzrost problemów wychowawczych;
- przemoc w programach emitowanych w mediach;
- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny, m.in. uzależnienia, ubóstwo, bezrobocie, choroby;

VI. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

PODNIESIENIE POZIOMU SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU ŁUKOWSKIEGO.

Na realizację celu głównego składać się będzie realizacja celów szczegółowych, w następujących obszarach działań:

Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza i edukacja społeczna.

CEL SZCZEGÓŁOWY: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej.

CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

CEL SZCZEGÓŁOWY: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, ZADANIA DO REALIZACJI

CEL: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej					
KIERUNKI DZIAŁAŃ	RODZAJ DZIAŁAŃ	ZADANIA DO REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY ZADANIA
Zwiększenie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej	Opracowanie diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Łukowskiego, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową	Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Łukowskiego	• liczba przeprowadzonych diagnoz zjawiska przemocy domowej	2025-2030	PCPR SOPRiIK we współpracy z OPS/CUS, Policją, GKRPA
Poszerzenie wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej	Przeprowadzenie kampanii o zasięgu powiatowym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Zorganizowanie kampanii skierowanych do mieszkańców Powiatu Łukowskiego dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej Zamieszczenie na stronie internetowej oraz w mediach informacji dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej Przygotowanie i rozpowszechnienie plakatów i ulotek, dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej	• liczba przeprowadzonych kampanii • liczba udostępnionych materiałów na stronach internetowych i portalu społecznościowym • liczba artykułów prasowych • liczba plakatów i ulotek	2025-2030	SOPRiIK we współpracy z OPS/CUS, Policją, GKRPA, Zespołami Interdyscyplinarnymi, oświatą, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi, mediami

Współpraca z kościołami lub związkami wyznaniowymi	Współpraca z kościołami lub związkami wyznaniowymi z terenu Powiatu Łukowskiego, w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmatżeńskich	Nawiązywanie współpracy z osobami duchownymi, osobami prowadzącymi nauki przedmatżeńskie w zakresie wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach prowadzonych przez nich działań Przekazywanie materiałów edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej Organizowanie konferencji / spotkań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej z udziałem osób duchownych, osób prowadzących nauki przedmatżeńskie	• liczba zrealizowanych działań • liczba przekazanych materiałów • liczba kościołów lub związków wyznaniowych, którym udzielono informacji	2025-2030	SOPRiIK
Współpraca między organami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez	Współpraca z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie Powiatu Łukowskiego, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe	Nawiązywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie wprowadzania elementów edukacji na temat przemocy domowej poprzez przekazywanie materiałów edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej Organizowanie spotkań z udziałem organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Łukowskiego	• liczba zrealizowanych działań • liczba przekazanych materiałów • liczba organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej	2025-2030	SOPRiIK

organizacje pozarządowe					
Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową	Podjęmowanie działań profilaktycznych w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy oraz promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do osób zagrożonych przemocą domową	Opracowanie i realizowanie programu profilaktycznego w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy oraz promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową	• liczba podjętych działań • liczba osób objętych wsparciem	2025-2030	SOPRiIK
Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej	Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na terenie Powiatu Łukowskiego	Opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030	• liczba opracowanych programów	2025	PCPR
	Realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na terenie Powiatu Łukowskiego	Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030	• liczba realizowanych programów	2025-2030	SOPRiIK PCPR

CEL: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej					
KIERUNKI DZIAŁAŃ	RODZAJ DZIAŁAŃ	ZADANIA DO REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY ZADANIA
Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy	Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie działalności pomiędzy instytucjami rządowymi samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Podjęmowanie wspólnie z instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi działań w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	• liczba realizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	2025-2030	Powiat Łukowski, SOPRiIK we współpracy z gminami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	Opracowanie i przekazywanie do publicznej wiadomości innych jednostek z terenu Powiatu Łukowskiego materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy	• liczba opracowanych materiałów informacyjnych	2025-2030	SOPRiIK
Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej	Realizacja procedury „Niebieskie Karty”	Wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej Przekazywanie wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” Karta - A” przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego z terenu miejsca zamieszkania lub pobytu osoby doznającej	• liczba sporządzonych formularzy „NK - A” • liczba przekazanych formularzy „NK - A”	2025-2030	Zespoły Interdyscyplinarne, Jednostki pomocy społecznej, Policja, oświata, ochrona zdrowia

		przemocy, nie później niż w terminie 7 dni od wszczęcia procedury			
	Realizowanie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych	Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, socjalnego, grup wsparcia, zapewnianie schronienia	• liczba osób objętych pomocą • liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia	2025-2030	SOPRiIK, Gminy
	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy w ośrodkach interwencji kryzysowej	Prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej	• liczba ośrodków interwencji kryzysowej • liczba miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej • liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy ośrodka interwencji kryzysowej, w tym w formie schronienia	2025-2030	Powiat Łukowski SOPRiIK, Gminy
	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia	Udzielanie wsparcia osobom z terenu Powiatu Łukowskiego doznającym przemocy domowej w uzyskaniu pomocy, w tym w formie schronienia w specjalistycznych w ośrodkach	• liczba osób, którym udzielono wsparcia w uzyskaniu pomocy w specjalistycznym ośrodku wsparcia	2025-2030	SOPRiIK

	dla osób doznających przemocy domowej	wsparcia zlokalizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania			
	Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, informacyjnych dla osób doznających przemocy domowej	Prowadzenie telefonu informacyjno - interwencyjnego dla osób z terenu Powiatu Łukowskiego	• liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej • liczba przeprowadzonych rozmów i interwencji	2025-2030	SOPRiIK
	Zapewnianie bezpieczeństwa dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej	• liczba dzieci umieszczonych w trybie art. 12a	2025-2030	Gmina we współpracy z Policją i ochroną zdrowia
CEL: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową					
KIERUNKI DZIAŁAŃ	RODZAJ DZIAŁAŃ	ZADANIA DO REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY ZADANIA
Tworzenie, rozszerzanie oferty i wdrażanie do realizacji oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje	Ewidencjonowanie instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Powiatu Łukowskiego, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową	Opracowanie i zamieszczanie na stronie internetowej Powiatu Łukowskiego informatora zawierającego bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących programy dla osób stosujących przemoc domową	• aktualizowanie na stronach internetowych informatora zawierającego bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących programy dla osób stosujących przemoc domową	2025-2030	SOPRiIK

pozarządowe, oraz wypracowywanie i doskonalenie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi					
	Przesyłanie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe z terenu Powiatu Łukowskiego	Sporządzenie i aktualizacja informatorów dotyczących realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową Przesyłanie informatorów z Powiatu Łukowskiego właściwemu miejscowo prezesowi sądu rejonowego, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych /miejskich Policji, komendantom oddziałów Żandarmerii Wojskowej oraz gminom dwa razy do roku do dnia 30 stycznia i do dnia 31 lipca każdego kolejnego roku	• przekazanie właściwym podmiotom aktualnego informatora zawierającego bazy teleadresowe w wersji elektronicznej	2025-2030	SOPRiIK
Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów korekcyjno - edukacyjnych zmierzających do zaprzestania	Opracowanie i realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	Opracowanie i realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	• liczba opracowanych programów • liczba przeprowadzonych edycji programu	2025-2030	SOPRiIK

stosowania przemocy domowej					
	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową	Przeprowadzanie monitoringu i ewaluacji, zgodnie z zapisami przyjętego programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	• liczba osób, które przystąpiły do udziału w programie • liczba osób, które ukończyły program	2025-2030	SOPRiIK
	Badanie skuteczności programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową poprzez monitorowanie ich zachowań	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową	• liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno- edukacyjnym • liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno- edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej	2025-2030	SOPRiIK
Realizowanie programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do zmiany wzorców zachowań	Opracowanie i realizacja programu psychologiczno - terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową	Opracowanie i realizacja programu psychologiczno - terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Łukowskim	• liczba podmiotów realizujących programy psychologiczno- terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową • liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-	2025-2030	SOPRiIK

			terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową • liczba osób, które ukończyły program		
	Badanie skuteczności programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Łukowskim	• liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu psychologiczno – terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej	2025-2030	SOPRiIK
CEL: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej					
KIERUNKI DZIAŁAŃ	RODZAJ DZIAŁAŃ	ZADANIA DO REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY ZADANIA
Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych pracowników w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Sporządzanie corocznie diagnozy potrzeb szkoleniowych pracowników jednostek pomocy społecznej z terenu Powiatu Łukowskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	• liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych	2025-2030	PCPR Gminy
		Zgłaszanie pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej do udziału w specjalistycznych szkoleniach, warsztatach itp. w zakresie zjawiska przemocy,	• liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	2025-2030	PCPR, SOPRiIK, CUS/OPS, placówki i instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

		sposobów jej zapobiegania, świadczenia pomocy osobom doznającym przemocy domowej, podejmowania działań wobec jej sprawców			
Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Wdrożenie instrumentów i narzędzi dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia	Zapewnianie pracownikom realizującym zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej wsparcia w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia	• liczba osób poddanych różnym formom wsparcia • liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych • liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych	2025-2030	PCPR, SOPRiK, CUS/OPS, placówki i instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- 1) społeczności lokalnej, w tym do osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób doznających przemocy domowej;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej.
- 5) przedstawicieli władz lokalnych, instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

VIII. PARTNERZY I REALIZATORZY PROGRAMU

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz ochroną, a także wsparciem dziecka i rodziny. Z uwagi na fakt, iż przemoc jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym, w celu realizacji Programu kluczowa jest praca zespołowa i ścisła współpraca pomiędzy instytucjami działającymi we wskazanym obszarze. Podjęte na podstawie Programu działania mają przyczynić się do zwiększenia skuteczności w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, a w konsekwencji do poprawy sytuacji osób dotkniętych przemocą domową oraz zapobiegania występowaniu tego zjawiska. „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Łukowskim na lata 2025-2030” ma charakter długofalowy.

Program będzie realizowany przez Specjalistyczny Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie we współpracy z:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie
- Miejskimi i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej/Centrami Usług Społecznych;
- Sądem Rejonowym w Łukowie;
- Prokuraturą Rejonową w Łukowie;
- Komendą Powiatową Policji w Łukowie;
- Placówkami oświatowymi;

- Placówkami służby zdrowia;
- Organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, Kościołami i związkami wyznaniowymi;
- Zespołami Interdyscyplinarnymi;
- Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- innymi podmiotami działającymi na terenie Powiatu Łukowskiego.

IX. MONITORING PROGRAMU I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030 dotyczy całego okresu jego realizacji.

Monitoring ma na celu sprawdzenie skuteczności podejmowanych działań prowadzonych w ramach realizowanego Programu. Oceny realizacji poszczególnych działań Programu dokona Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie w oparciu o sprawozdawczość własną oraz pozyskaną z instytucji, służb i organizacji współpracujących w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030.

Informacje o zrealizowanych działaniach przedstawiane będą Radzie Powiatu Łukowskiego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie i jednostek pomocy społecznej i wspierania rodziny.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030 finansowane będą z budżetu powiatu, środków pozyskanych z innych źródeł, a także środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu. Powodzenie realizacji Programu w dużej mierze uzależnione będzie od wysokości pozyskanych dodatkowych środków zewnętrznych. Realizacja części działań nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych i te będą realizowane systematycznie.

XI. PODSUMOWANIE

Przemoc domowa jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyka ludzi bez względu na wiek, status społeczny, materialny, poziom wykształcenia czy wykonywany zawód. Zdiagnozowanie skali zjawiska przemocy domowej jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed osobami stosującymi przemoc. Mimo wielu działań podejmowanych przez uprawnione instytucje, jednostki samorządu terytorialnego czy organizacje społeczne nieustannie zauważa się zapotrzebowanie na działania zapobiegające przemocy domowej oraz działania wspierające rodzinę, która doświadcza przemocy. Ważna jest przede wszystkim spójna, zintegrowana pomoc osób i instytucji. Duże znaczenie w zakresie przeciwdziałania przemocy ma zainteresowanie tym zjawiskiem i reagowaniem na to zjawisko mieszkańców Powiatu. Dlatego istotnym czynnikiem mającym wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności lokalnej stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2030 ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom, których ten problem dotyczy, czyli zarówno osobom doświadczającym przemocy, jak i osobom ją stosującym. Realizacja zadań w ramach programu jest procesem długoterminowym i może być skuteczna pod warunkiem zaangażowania się we współpracę i w jego realizację lokalnych samorządów, instytucji, sądów, placówek edukacyjnych, jednostek służby zdrowia, organizacji pozarządowych i całej społeczności Powiatu, którzy wyrażą chęć pomocy osobom doznającym przemocy. Wówczas działania te powinny pociągać za sobą pozytywne skutki w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.